

Sygn. akt VII U 915/17

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca **SSO Sylwia Dembska**

Protokolant st. sekr. sąd. Paulina Korcz

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2017 roku w Poznaniu

odwołania **E. P.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 10 stycznia 2017 r. znak (...) -2016

w sprawie **E. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o ustalenie kapitału początkowego

1. zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje pozwanego do uwzględnienia przy ustaleniu wartości kapitału początkowego okresu zatrudnienia odwołującego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J. od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r.

2. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 stycznia 2017 r. ((...) -2016) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił kapitał początkowy E. P. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru w kwocie 270,79 zł, okresy składkowe łącznie 5 lat i 4 miesiące (64 miesiące). Wysokość kapitału początkowego wyniosła 26.139,63 zł. Do ustalenia wartości kapitału ZUS nie uwzględnił okresu od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r., gdyż nie został wystarczająco udowodniony oraz okresu od 1 stycznia 1981 r. do 31 grudnia 1998 r., gdyż przy ustalaniu kapitału początkowego nie uwzględnia się okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

Od tej decyzji w ustawowo przewidzianym trybie i terminie odwołał się E. P. działając przez radcę prawnego wnosząc o jej zmianę i orzeczenie co do istoty sprawy, a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że w okresie od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r. odwołujący był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J. w pełnym wymiarze czasu pracy i organ rentowy powinien uwzględnić ten okres przy wyliczeniu kapitału początkowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy podniósł, że w celu ustalenia liczby okresów składkowych z tytułu pracy w spółdzielni niezbędne jest przedłożenie zaświadczenia zawierającego informację o ilości dniówek obrachunkowych w poszczególnych miesiącach pracy ubezpieczonego. Wobec tego, że ubezpieczony nie przedłożył dokumentacji, z której wynika liczba przepracowanych dniówek obrachunkowych, w ocenie organu rentowego brak podstaw do uwzględnienia spornego okresu zatrudnienia do okresów składkowych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący E. P. urodził się (...)

Od 1 lipca 1970 r. do 31 października 1975 r. pracował w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w D. – Zakładzie Rolnym (...) w pełnym wymiarze czasu pracy najpierw na stanowisku stażysty, a następnie specjalisty ds. produkcji zwierzęcej.

dowód: świadectwo pracy z 02.02.1999 r. (k. 7 akt organu rentowego)

W okresie od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r. odwołujący pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J., której był członkiem, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zootechnika, ostatnio – od 1 stycznia 1980 r. – na stanowisku zastępcy kierownika produkcji ds. produkcji zwierzęcej. Odwołujący był użytkownikiem działki przyzagrodowej.

Do zakresu czynności odwołującego jako zootechnika należało m.in. codzienne kontrolowanie całego stanu inwentarza, jakości wykonywanych prac i wydawanie poleceń.

Odwołujący w latach 1975-1980 uzyskał łączną kwotę wynagrodzeń i świadczeń pieniężnych odpowiednio za poszczególne lata: 9.360 zł, 73.872 zł, 88.225 zł, 94.800 zł, 75.597 zł, 76.828 zł.

dowód: świadectwo pracy z 24.05.2000 r. (k. 6 akt organu rentowego, oryginał k. 43 akt), porozumienie z 01.01.1980 r. (k. 43 akt) zaświadczenie (...) Związku (...) z 28.12.2016 r. (k. 11 akt organu rentowego), porozumienie z 31.10.1975 r. (k. 12-15 akt organu rentowego, oryginał – k. 43 akt), porozumienie z 02.01.1977 r. (k. 43 akt), zakres czynności dla zootechnika (k. 43 akt), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 24.05.2000 r. (k. 8 akt organu rentowego), zeznania świadka R. K. (nagranie – k. 51 akt), zeznania świadka W. Ś. (nagranie – k. 51 akt), zeznania odwołującego (nagranie – k. 51 akt)

Razem z odwołującym w (...) w J. pracowali:

- R. K. – zatrudniony od 15 lipca 1970 r. do 31 grudnia 2000 r. jako traktorzysta,

- W. Ś. – zatrudniony od 1 marca 1976 r. do 30 czerwca 1980 r., -przewodniczący spółdzielni.

W dokumentacji archiwalnej brak dokumentów potwierdzających ilości dni pracy odwołującego w (...) w J..

Z zeznań przesłuchanych świadków a także odwołującego wynika, że w całym spornym okresie odwołujący pracował co najmniej 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku, w soboty co najmniej 6 godzin. Czasami odwołujący pracował także w niedziele i święta.

dowód: zaświadczenie (...) Związku (...) z 28.12.2016 r. (k. 11 akt organu rentowego), świadectwo pracy R. K. z 03.01.2001 r. (k. 10 akt organu rentowego dotyczących R. K.), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu W. Ś. (k.

24 akt organu rentowego dot. W. Ś.), zeznania świadka R. K. (nagranie – k. 51 akt), zeznania świadka W. Ś. (nagranie – k. 51 akt), zeznania odwołującego (nagranie – k. 51 akt)

W dniu 10 stycznia 2017 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której przyjął za udowodniony okres zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w D. (5 lat i 4 miesiące) nie uwzględniając okresu zatrudnienia w (...) w J..

Stan faktyczny ustalono na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, dokumentów w aktach organu rentowego, zeznań świadków R. K. i W. Ś. oraz zeznań odwołującego.

Wartość dowodowa dokumentów nie była kwestionowana przez strony i sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Zeznaniom świadków R. K. i W. Ś. dano wiarę w całości, gdyż były one spójne potwierdzając i uzupełniając się wzajemnie, a także korespondowały z dokumentami zgromadzonymi w materiale dowodowym sprawy. Świadkowie jako osoby pracujące wraz z odwołującym w spornym okresie w (...) w J. – co wypływa z treści dokumentów i nie było kwestionowane przez organ rentowy – posiadali wiedzę odnośnie do czasu pracy odwołującego i przepracowanych przez niego dniówek. Pozwany w żaden sposób nie podważył przy tym wiarygodności ich zeznań.

Zeznaniom odwołującego dano wiarę w całości, gdyż znajdowały one odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, zaś odwołujący wypowiadał się w sposób spontaniczny i rzetelnie przedstawiał okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalno-rentowa) dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Jak stanowi art. 174 ust. 1 i 2 ustawy emerytalno-rentowej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 52 z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 i okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 12 ustawy emerytalno-rentowej okresami składkowymi są okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i innych spółdzielniach zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku (...) oraz pracy na rzecz tych spółdzielni:

- 1/ objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacenia składki,
- 2/ przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu.

Aby ustalić liczbę godzin, które musiał przepracować odwołujący w spółdzielni produkcyjnej, należy sięgnąć do ówczesnie obowiązujących przepisów.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z 26 października 1971 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich rodzin (Dz.U. Nr 27, poz. 255) przy ustalaniu okresów pracy w spółdzielni wymaganych do uzyskania świadczeń, za dzień pracy w spółdzielni uważa się 8 godzin pracy. Do dni pracy zalicza się dni urlopu wypoczynkowego oraz dni, w których ubezpieczony pobierał zasiłek chorobowy lub połogowy (art. 6 ust. 2). Zgodnie z art. 8 ust. 1 ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku rodzinnego za wszystkie miesiące roku obrachunkowego, jeżeli w poprzednim roku obrachunkowym przepracował w spółdzielni co najmniej: mężczyzna – 240 dni, kobieta – 150 dni, a jeżeli użytkował działkę przyzagrodową, to co najmniej: mężczyzna – 220 dni, a kobieta 130 dni (por. art. 9 ust. 2).

Ustawa ta utraciła moc w związku z treścią art. 29 dekretu z 4 marca 1976r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz.U. 1976 nr 10 poz. 54) – dalej: dekret z 1976 r. – który wszedł w życie 1 maja 1976 r. (art. 30).

Art. 4 dekretu z 1976 r. przewiduje, że przy ustalaniu okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń:

1/ za dzień pracy uważa się 8 godzin pracy, a przed 1 lipca 1962 r. dzień, który stanowi podstawę do obliczenia dniówki obrachunkowej; do dni pracy zalicza się również dni urlopu wypoczynkowego oraz dni pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego,

2/ za miesiąc pracy uważa się 20 dni pracy dla mężczyzny oraz 13 dni pracy dla kobiety, a jeżeli ubezpieczony użytkuje działkę przyzagrodową lub dostarcza spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym – 18 dni pracy dla mężczyzny i 11 dni pracy dla kobiety,

3/ za rok pracy uważa się rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował co najmniej 240 dni pracy, kobieta 150 dni pracy, a jeżeli użytkuje działkę przyzagrodową lub dostarcza spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym – mężczyzna 220 dni pracy, a kobieta 130 dni pracy.

W razie przepracowania w ciągu roku obrachunkowego mniejszej liczby dni niż określona w art. 4 pkt 3 dekretu z 1976 r. okres pracy ustala się w miesiącach i dniach (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 19 marca 1976 r. w sprawie wykonania przepisów dekretu o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin).

Oba akty prawne obowiązujące w spornym okresie przewidują zatem, że dany mężczyzna powinien przepracować 220 dni w roku w przypadku użytkowania działki przyzagrodowej, zaś za dzień pracy uważa się 8 godzin pracy.

Było bezsporne, że odwołujący w spornym okresie od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r. pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J.. Jednakże (...) nie posiadała dokumentacji, na podstawie której można byłoby ustalić liczbę przepracowanych dni.

Wymaga podkreślenia, że sąd nie jest związany ograniczeniami w korzystaniu ze środków dowodowych. Pogląd ten znalazł odzwierciedlenie w wyroku Sądu Najwyższego z 2 lutego 1996 r. (II URN 3/95), w świetle którego w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Nadto w świetle § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Wobec tego odwołujący mógł wykazywać okoliczności sporne powołując dowód z zeznań świadków. Z kolei ze zgodnych zeznań świadków R. K. i W. Ś. wynika, że w spornym okresie odwołujący wykonywał pracę w (...) w J. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący był użytkownikiem działki przyzagrodowej, a zatem musiał wykazać, że w spornym okresie przepracował po 18 dni w listopadzie i grudniu 1975 r. oraz po 220 dni w latach 1976-1980. Z zeznań świadków oraz odwołującego wynika, że odwołujący pracował codziennie od poniedziałku do piątku co najmniej 8 godzin, w soboty co najmniej 6 godzin, a zdarzało się także, iż pracował w niedziele i święta. Oznacza to, że niewątpliwie został przekroczony próg miesięczny odnośnie do listopada i grudnia 1975 r. oraz próg roczny w latach 1976-1980. Jeśli bowiem odwołujący pracował 8 godzin dziennie, nawet zakładając, że nie pracował w soboty, to przepracował w tygodniu 5 dni, a w miesiącu od 20 do 23 dni. W latach 1976-1980 progi roczne były zatem przekraczane już w listopadzie poszczególnych lat. Czas pracy odwołującego nie zmieniał się w spornym okresie. Świadczenie jako osoby zatrudnione z odwołującym w tej samej spółdzielni posiadali wiedzę odnośnie do czasu pracy odwołującego.

W świetle poczynionych uwag zasadne jest stwierdzenie, że odwołujący wykonywał pracę powyżej norm ustalonych w przepisach. Pozwany nie wykazał, aby wystąpiły jakieś przyczyny nieświadczenia pracy przez odwołującego. W konsekwencji należy uznać, że organ rentowy niesłusznie pominął w zaskarżonej decyzji sporny okres zatrudnienia.

Mając na uwadze przedstawione rozważania, sąd zgodnie z powołanymi przepisami prawa materialnego i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał pozwanego do uwzględnienia w wyliczeniu kapitału początkowego okresu zatrudnienia odwołującego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J. od 1 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1980 r.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono jak w pkt 2 na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając je od pozwanego na rzecz odwołującego jako przegrywającego sprawę w całości.

SSO Sylwia Dembska